

[Kirkegaard.]

viklet til anden side også. Forholdet er jo det her i landet i øjeblikket, at næsten alle skatteborgere mener, at det er for stor en part af borgernes indtægt, det offentlige kræver i skat, men her må vi allesammen have i erindring, at man ikke samtidig kan kræve store statstilskud og små skatter.

Jeg er ganske enig med den højtærede landbrugsminister, der ved lovforslagets fremsættelse udtalte, at grundforbedringsloven altid har været en god lov, idet store værdier er indvundet ved, at tusinder og atter tusinder hektar jord, som tidligere har givet et kummerligt udbytte, er blevet afvandet og nu giver fuld afgrøde til gavn for dansk eksport. Men der ligger endnu store arealer og venter på afvanding, måske særlig i Vestjylland; jeg har i alt fald en følelse af, at man andre steder i landet er længere fremme.

Men selvom man mener, at vi må afvikle en del af statens mange tilskud, kræver det dog en hel del overvejelser. Vi må skelne imellem, hvad der er mere og hvad der er mindre nyttigt, og jeg er ikke helt sikker på, at vi burde være begyndt ved grundforbedringsordningen. Jeg vil derfor gerne pege på, at vi indenfor landbruget også får adskillige små tilskud, som formentlig var berettigede, dengang de blev vedtaget, men som er mindre berettigede i dag, som i virkeligheden ikke har så farlig megen betydning, og som nok koster mere i administration, end det er forsvarligt i forhold til tilskuddets størrelse. Når landbrugsministeren foreslår at stryge tilskud til visse vejarbejder og til de arbejder, hvis overslagssum ligger mellem 200 kr. og 800 kr., er jeg ganske enig med den højtærede landbrugsminister deri. Jeg mener ikke, det er en statsopgave at vedligeholde private gårdspladser og private veje. Skal staten yde støtte — og det afviser jeg altså ikke under alle forhold —, er det efter min opfattelse et bedre princip, at staten yder støtte ved lån, eventuelt billige lån, end at den gør det ved tilskud. Forholdet er det, at enhver låntager hæfter for hele lånet og skal betale tilbage. Man kan vanskeligt frigøre sig for det indtryk, at hvor der ydes tilskud, bliver der kalkuleret lidt højt for at fremkalde det størst mulige statstilskud, og det kan virke skadeligt på prisdannelsen.

De besparelser, som forslaget tilsigter, og som landbrugsministeren forventer, tror jeg i og for sig ikke er for højt anslået. Det er dyrt i dag at dræne efter en godkendt plan, og en hel del landmænd, der har hånddelag til det, kan i mindre travle perioder

ved hjælp af deres faste folk gennemføre mindre dræningsarbejder for egen regning som en økonomisk god forretning. Når tilskuddet bliver sat ned, vil det blive en endnu bedre økonomisk forretning, og derfor regner jeg med, at ansøgningerne vil tage af i samme omfang.

Hvad angår forhøjelsen af minimumsbeløbet både for lån og for tilskud, skal jeg villigt erkende, at det kan være praktisk af hensyn til administrationen, men jeg mener dog ikke, man skal gå til en sådan forhøjelse, for derved vil man udelukke brugere af de helt små ejendomme fra at få gavn af loven. En lille ejendom kan jo ikke gå i gang med et stort projekt.

Jeg ved ikke, om den højtærede landbrugsminister vil opfatte disse mine bemærkninger som umiddelbart velvillige, men sådan er de i hvert fald ment, og ud fra dem skal jeg tilsige mit partis bistand til en velvillig behandling.

Karl M. Andersen: Også dette forslag betegner en udvikling i den retning, retsforbundet ønsker, idet det nedsætter statens tilskud til private borgere og erhverv. Vi fra retsforbundets side er afgjort modstandere af statstilskud, fordi vi mener, at sådanne tilskud hviler på en fiktion, den vildfarelse, at nogen kan få tilskud, uden at de skal betales. Dette er en umulighed, der er intet udækket underskud, alt skal betales, og det er i virkeligheden de samme mennesker, som får tilskuddene, der skal betale dem, og de skal samtidig betale administrationen. Hele denne tilskudslovgivning betragter vi som en byrde på erhvervslivet i stedet for som en hjælp for dette. Derfor er vi modstandere af den, og derfor ser vi med tilfredshed, at den højtærede landbrugsminister foreslår statens tilskud til dræningsarbejder og grundforbedringsarbejder nedsat fra 50 pct. af udgifterne til arbejds løn og materialer til 33 pct. Vi havde ganske vist hellere set tilskuddet helt slettet. Dræning og grundforbedring er i sig selv så fordelagtige arbejder for landbruget, at der ikke behøves tilskud fra staten dertil; de kan betale sig selv i løbet af nogle få år gennem det merudbytte, der skabes.

Denne lov er blevet til som en beskæftigelsesforanstaltning, for at skabe beskæftigelse til arbejdere, der gik arbejdsløse i en tid, da landbruget var inde i en krise, da landmændene skulle binde en tikroneseddel i halen på hver gris og lade dem slagte som polte for at undgå endnu større underskud; smørret var knap så dyrt som vognsmørelse, og det eneste, der var noget værd ved en